

Opinia Komitetu Regionów „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – program działań na rzecz zmian”

(2012/C 113/10)

KOMITET REGIONÓW

- Podziela polityczną wolę Komisji, aby utrzymać pozycję lidera w walce z ubóstwem na świecie, szczególnie poprzez przyczynianie się do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju mimo kryzysu gospodarczego, społecznego i finansowego.
- Podziela stanowisko Komisji, że chociaż UE wniosła istotny wkład w realizację milenijnych celów rozwoju, ich pełne osiągnięcie pozostaje odległe, co zmusza do przemyślenia przyszłości polityki rozwojowej UE.
- Ponawia życzenie, aby przy przeglądzie unijnej polityki rozwojowej i europejskiego konsensusu podkreślono pozycję, rolę i wartość dodaną władz lokalnych i regionalnych w tych dziedzinach i strategiach. KR zobowiązuje się do utrzymywania ścisłej współpracy z Komisją Europejską w celu promowania wykorzystania narzędzi, takich jak Atlas Współpracy Zdecentralizowanej czy portal internetowy, oraz do współpracy w organizowaniu Konferencji w sprawie współpracy zdecentralizowanej.
- Podkreśla potrzebę uwzględnienia, w sposób bardziej zindywidualizowany i zróżnicowany, roli władz lokalnych i regionalnych w europejskiej polityce rozwojowej, zarówno ze względu na ich doświadczenia polityczne w takich dziedzinach jak decentralizacja władzy, rozwój instytucjonalny i lokalne sprawowanie rządów, jak i z uwagi na wartość dodaną, jaką mogą one przynieść państwom trzecim w tych obszarach lub w sektorach strategicznych, np. rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, mających znaczenie przy podejmowaniu inicjatyw, które UE chce wspierać w odniesieniu do bezpieczeństwa żywnościowego.
- Podziela stanowisko Komisji, że UE powinna w dalszym ciągu uznawać szczególne znaczenie wspierania rozwoju krajów sąsiednich i Afryki Subsaharyjskiej, i w związku z tym wzywa do uwzględnienia potencjału ARLEM-u i CORLEAP-u.

Sprawozdawca	Jesús Gamallo ALLER (ES/PPE), dyrektor generalny ds. stosunków zewnętrznych i stosunków z Unią Europejską w rządzie regionu Galicja
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian” COM(2011) 637 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Uznaje znaczenie komunikatu Komisji zatytułowanego „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian”, który zawiera propozycje poprawy skuteczności polityki współpracy na rzecz rozwoju w następnej dekadzie, przy jednoczesnym kontynuowaniu wysiłków UE na rzecz zlikwidowania ubóstwa w kontekście dążenia do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i milenijnych celów rozwoju (MCR).

2. Podziela polityczną wolę Komisji, aby utrzymać pozycję lidera w walce z ubóstwem na świecie, szczególnie poprzez przyczynianie się do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju mimo kryzysu gospodarczego, społecznego i finansowego.

3. Podziela stanowisko Komisji, że chociaż UE wniosła istotny wkład w realizację milenijnych celów rozwoju, ich pełne osiągnięcie pozostaje odległe, co zmusza do przemyślenia przyszłości polityki rozwojowej UE pod kątem skutecznej walki z ubóstwem, skupienia działań na krajach partnerskich, na które mogą one mieć największy wpływ, i konkretyzacji współpracy na rzecz rozwoju w postaci wsparcia praw człowieka, demokracji i innych kluczowych elementów dobrego sprawowania rządów w kontekście zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

4. Ponawia życzenie, aby przy przeglądzie unijnej polityki rozwojowej i europejskiego konsensusu podkreślono pozycję, rolę i wartość dodaną władz lokalnych i regionalnych w tych dziedzinach i strategiach, jak stwierdzono w opiniach CdR 312/2008 ⁽¹⁾, CdR 116/2010 ⁽²⁾ i CdR 408/2010 ⁽³⁾. W tym kontekście i mając na celu wspieranie wymiany i stworzenie forum do wyrażania poglądów politycznych podmiotów lokalnych i regionalnych w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, KR zobowiązuje się do utrzymywania ścisłej współpracy z Komisją Europejską w celu promowania wykorzystania narzędzi, takich jak Atlas Współpracy Zdecentralizowanej czy portal internetowy, oraz do współpracy w organizowaniu Konferencji w sprawie współpracy zdecentralizowanej.

5. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja podkreśla podejście oparte na współpracy zainteresowanych stron. Wyraża jednak ubolewanie, iż nie nawiązano do europejskich władz lokalnych i regionalnych jako głównych podmiotów zaangażowanych w rozwój, lecz ograniczono się jedynie do wymienienia ich w połączeniu z innymi podmiotami.

6. Podkreśla potrzebę uwzględnienia, w sposób bardziej zindywidualizowany i zróżnicowany, roli władz lokalnych i regionalnych w europejskiej polityce rozwojowej, zarówno ze względu na ich doświadczenia polityczne w takich dziedzinach jak decentralizacja władzy, rozwój instytucjonalny i lokalne sprawowanie rządów, jak i z uwagi na wartość dodaną, jaką mogą one przynieść państwom trzecim w tych obszarach lub w sektorach strategicznych, np. rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, mających znaczenie przy podejmowaniu inicjatyw, które UE chce wspierać w odniesieniu do bezpieczeństwa żywnościowego. Należy również zwrócić uwagę na szczególnie przypadki regionów najbardziej oddalonych, które jako aktywne obszary przygraniczne i reprezentacja UE na świecie mogą zwiększyć skuteczność europejskiej polityki rozwojowej, o czym wspomina się w opinii CdR 408/2010.

7. Zgadza się z Komisją co do potrzeby wybrania odpowiedniego połączenia strategii politycznych, narzędzi i zasobów, aby osiągnąć skuteczność w walce z ubóstwem. Należy zachęcać do opracowania wspólnych kryteriów i wytycznych, które umożliwią określenie, jak należy mierzyć efekty i wpływ polityki rozwojowej. UE powinna wnieść wkład w prace na przykład Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) OECD i innych podmiotów międzynarodowych.

Prawa człowieka, demokracja i inne kluczowe elementy dobrych rządów

8. Zgadza się z Komisją, że dobre rządy, we wszystkich swoich wymiarach, mają zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Tym samym rozwój instytucji krajów partnerskich oraz zwiększenie ich skuteczności, demokracji, poszanowania praw człowieka i rządów prawa jest jednym z głównych zadań każdej strategii rozwojowej.

9. Podkreśla, że dla wypracowania instytucji demokratycznych wykazujących się poszanowaniem dla rządów prawa i praw człowieka, charakteryzujących się lepszym zarządzaniem i bliższych interesom obywateli, kluczowe znaczenie mają – jak pokazało doświadczenie – procesy decentralizacji, w których znaczącą rolę powinny odgrywać władze lokalne i regionalne.

10. Podziela zdanie Komisji, że istnieje możliwość, aby UE współpracowała w większym stopniu zarówno ze społeczeństwem obywatelskim, jak i z władzami lokalnymi i regionalnymi, ale podkreśla, że musi ona poprawić swoje stosunki z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz władzami regionalnymi i lokalnymi poprzez regularny i zorganizowany dialog. Wyraża ubolewanie, że w dokumencie nie podkreślono kluczowej roli przypadającej władzom lokalnym i regionalnym jako podmiotom demokratycznym i przedstawicielskim. Mogłyby one na przykład stworzyć klastry oparte na doskonałości z władzami lokalnymi i regionalnymi w krajach rozwijających się. W związku z tym Komitet wzywa Komisję do stworzenia specjalnego instrumentu finansowego wspierającego

⁽¹⁾ CdR 312/2008 fin „Władze lokalne: podmioty rozwoju”.

⁽²⁾ CdR 116/2010 fin „Pakiet wiosenny: plan działań UE na rzecz realizacji milenijnych celów rozwoju”.

⁽³⁾ CdR 408/2010 fin „Polityka rozwojowa UE na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego rozwoju – zwiększenie skuteczności polityki rozwojowej UE”.

tworzenie takich klastrów. Zachęca także Komisję do określenia celów dotyczących udzielania wsparcia na szczeblu lokalnym w ramach konkretnych programów, tak by efektem strategii krajowych było szersze spektrum inicjatyw służących decentralizacji. W związku z tym Komitet z zadowoleniem przyjmuje propozycję, by przewidzieć większy udział decentralizacji, zgodnie ze środkami i celami dotyczącymi spójności społecznej i praw człowieka.

Zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy na rzecz rozwoju społecznego

11. Podziela stanowisko Komisji co do promowania zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez skupienie się na takich sektorach jak ochrona socjalna, ochrona zdrowia i edukacja, gwarantujących włączenie społeczne, lub rolnictwo i czyste źródła energii, gwarantujące zrównoważony rozwój. Ubolewa jednak, że w dokumencie nie nawiązuje się do potrzeby poprawy redystrybucji wyników postępu w celu zapewnienia sprawiedliwego podziału zysków.

12. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne odgrywają niezastąpioną rolę w dążeniu do zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu i że ich udział ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia tego rozwoju. Podkreśla znaczenie stosunków między europejskimi władzami lokalnymi i ich odpowiednikami w krajach korzystających z pomocy, jeśli chodzi o wdrażanie zasady odpowiedzialności określonej w deklaracji paryskiej.

13. Zgadza się, że należy zapewnić pomoc w stawieniu czoła problemowi deficytu konkurencyjności w ramach umów o partnerstwie gospodarczym lub innych umów o wolnym handlu, ale podkreśla konieczność przestrzegania podstawowych zasad umów handlowych UE w odniesieniu do zasad dotyczących pochodzenia produktów z krajów partnerskich ze względu na szkody, jakie pewne odstępstwa od tych zasad mogą spowodować w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

14. Zauważa, że Komisja powinna wyraźnie określić, na czym polegają „nowe sposoby angażowania sektora prywatnego”, gdyż współpraca europejska ma niewielkie doświadczenie w tej dziedzinie w porównaniu z innymi wielostronnymi darczyńcami, takimi jak Bank Światowy, a istniejące oceny na temat współfinansowania projektów z sektorem prywatnym wykazały, że trudno jest określić jasne wskaźniki rozwoju w odniesieniu do istotnej części finansowanych interwencji.

15. Zgadza się z Komisją co do potrzeby wspierania sektora rolnictwa w tworzeniu podstaw zrównoważonego wzrostu gospodarczego, ale dodaje, że rozwój rolnictwa i bezpieczeństwo żywnościowe stanowią podstawowe wymiary procesu rozwoju, jak zauważono w punkcie 39 opinii Komitetu Regionów CdR 408/2010.

16. Podziela zdanie Komisji, że UE powinna wspierać praktyki zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, traktując priorytetowo praktyki stosowane w środowiskach lokalnych i skupiając się na drobnych rolnikach, warunkach życia społeczności wiejskich, tworzeniu grup producentów, łańcuchów dostaw i kanałów sprzedaży, jak również działać na rzecz wzmocnienia zasad dotyczących żywności i zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym oraz zmniejszenia wahań cen żywności w skali międzynarodowej. Niemniej jednak stwierdza, że w tym przypadku należy wziąć pod uwagę zdolności

i doświadczenia regionów europejskich w budowaniu podstawowej infrastruktury w zakresie dystrybucji produktów spożywczych, badań wydajności gleby, zarządzania uprawami zgodnie z miejscowymi warunkami, ochrony wrażliwych ekosystemów lokalnych i opracowywania planów zaopatrzenia ludności.

17. Podziela opinię, że UE powinna zapewnić technologię i wiedzę oraz finansowanie na rzecz rozwoju sektora energetycznego, a w szczególności wspierać intensywniejsze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, wykorzystując doświadczenia europejskie w konkretnych warunkach panujących w krajach partnerskich w odniesieniu do korzystania z tego rodzaju źródeł energii.

18. Podkreśla potrzebę podpisania międzynarodowego porozumienia między burmistrzami i regionami, by w kontekście wspólnych programów i z pomocą odpowiedniego, specjalnego instrumentu finansowego zapewnić energię wszystkim obywatelom, o czym wspomniano już w punkcie 37 opinii Komitetu Regionów CdR 408/2010.

Zróżnicowane partnerstwa na rzecz rozwoju

19. Podziela stanowisko Komisji, że UE powinna w dalszym ciągu uznawać szczególne znaczenie wspierania rozwoju krajów sąsiednich i Afryki Subsaharyjskiej, i w związku z tym wzywa do uwzględnienia potencjału Eurośródziemnomorskiego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) i corocznej Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP) jako forum dialogu i spotkania między władzami lokalnymi i regionalnymi państw członkowskich i krajów partnerskich.

20. Podziela stanowisko Komisji w sprawie kryteriów przydziału pomocy UE na rzecz rozwoju, ale zwraca również uwagę, że należy uwzględnić bliskość historyczną i kulturową, a także tradycję współpracy.

21. Przypomina jednak, że 70% światowej populacji, która znajduje się poniżej progu ubóstwa, żyje w krajach o średnim dochodzie. W związku z tym podkreśla potrzebę zachowania ostrożności i stopniowego wdrażania nowej polityki koncentracji pomocy oraz ustanowienia przejrzystych i obiektywnych kryteriów podejmowania decyzji.

Skoordynowane działania UE

22. Podziela stanowisko Komisji, że wspólne planowanie pomocy przez UE i państwa członkowskie ograniczyłyby fragmentaryzację i poprawiło skuteczność tej pomocy, ale podkreśla konieczność ściślejszej koordynacji wykraczającej poza wspólne planowanie, mając na uwadze, że koordynacja pomocy jest jedną z zasad określonych w agendzie paryskiej, stanowi część Europejskiego konsensusu w sprawie rozwoju i jedną z zasad normatywnych prawa pierwotnego (art. 210 TFUE).

23. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja odwołuje się do potrzeby przyspieszenia podziału zadań między europejskimi darczyńcami w celu zwiększenia koordynacji i kompletności. Stwierdza jednak ponownie, podobnie jak w opinii CdR 408/2010, że należy uwzględnić podział zadań zarówno pomiędzy darczyńcami krajowymi, jak i między nimi a darczyńcami na szczeblu niższym niż krajowy (lokalnym i regionalnym). Ci ostatni pełnią już ważną funkcję w różnych unijnych systemach współpracy. W związku z tym Komitet wzywa Komisję

do utworzenia punktów wsparcia władz lokalnych i regionalnych w ramach Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i DG DEVCO, zarówno w UE, jak i w krajach partnerskich. Uważa również za konieczne ustanowienie specjalnej linii finansowej do dyspozycji władz lokalnych i regionalnych UE.

24. Uważa, że należy szukać komplementarności i unikać powielania działań, tak aby przyczynić się do wzbogacenia i skuteczności polityki współpracy na rzecz rozwoju. W tym celu należy dokonać postępów w zakresie podziału zadań pomiędzy podmiotami, uwzględniając ich wiedzę i doświadczenie oraz wagę działań władz lokalnych i regionalnych.

25. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie i poparcie Komisji dla instrumentu wsparcia budżetowego, który przyczynia się do dostosowania do krajów partnerskich zgodnie z oświadczeniem zawartym w deklaracji paryskiej. Wzywa jednak do uwzględnienia w dialogu starannej oceny warunków wsparcia budżetowego, w tym także możliwości decentralizacji części tego wsparcia. W tym kontekście przypomina, że wśród zaleceń wynikających z promowanego przez Komisję dialogu zorganizowanego uwzględniono wskaźniki odnoszące się do zarzą-

dzania lokalnego w kontekście uwarunkowań dotyczących partnerstwa określonych przez darczyńców z rządami krajowymi.

Poprawa spójności polityk UE

26. Podziela stanowisko Komisji co do potrzeby ochrony spójności polityki rozwojowej oraz dalszej oceny wpływu polityki na cele rozwojowe.

27. Podziela opinię Komisji w sprawie konieczności zapewnienia płynnego przejścia od pomocy humanitarnej i reakcji na sytuacje kryzysowe do długoterminowej współpracy na rzecz rozwoju.

Przyjęcie Programu działań na rzecz zmian

28. Popiera starania Komisji o zatwierdzenie przez Radę Programu działań na rzecz zmian, który zapewniłby Unii Europejskiej skuteczniejszą politykę współpracy na rzecz rozwoju o większej sile oddziaływania. Należy wspierać potrzebne zmiany w krajach partnerskich w celu przyspieszenia procesu zmniejszania ubóstwa i osiągnięcia milenijnych celów rozwoju, z uwzględnieniem udziału władz lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

*Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO*
